

Klucz odpowiedzi do rozdziału I

Azja

Lp.	Oczekiwana odpowiedź		Kryterium punktowania
	A	B	
1.	Litery wpisane we właściwych miejscach na mapie.	Litery wpisane we właściwych miejscach na mapie.	1 p. za każdy poprawnie zaznaczony na mapie obiekt, razem 5 p.
2.	1. Wyżyna Tybetańska 4. Borneo 6. jezioro Bajkał	2. Morze Kaspijskie 3. Półwysep Arabski 5. Himalaje	1 p. za każdy poprawnie rozpoznany obiekt, razem 3 p.
3.	B	C	1 p. za poprawną odpowiedź
4.	Skreślone: A. południowoamerykańskiej, B. magma, C. hipocentrum.	Skreślone: A. zrębowe, B. przyczyną, C. na Haiti i w Stanach Zjednoczonych.	1 p. za każde poprawne skreślenie, razem 3 p.
5.	Na przykład: Wprowadzenie programu kontroli urodzeń miało obniżyć przyrost naturalny w Chinach i zmniejszyć tempo wzrostu liczby ludności.	Na przykład: Indie nie są ważnym producentem wołowiny z powodów religijnych – hinduizm traktuje krowy jako święte zwierzęta, dlatego w tym kraju się ich nie jada.	1 p. za poprawne wyjaśnienie
6.	system kastowy, wykształcona anglojęzyczna kadra pracownicza, powstawanie i rozwój slamsów	program kontroli urodzeń, przewaga mężczyzn, niski współczynnik przyrostu naturalnego	1 p. za każde poprawne podkreślenie, razem 3 p.
7.	Na przykład: górzysty lub wyżynny teren, pustynie i półpustynie, brak wody, mało żyzne gleby.	Na przykład: obszary nizinne, równinna rzeźba terenu, łagodny klimat, żyzne gleby, liczne rzeki.	1 p. za każdy poprawny przykład, razem 2 p.
8.	Chiny – Wielki Mur Indie – Bollywood, Ganges Japonia – Kraj Kwitnącej Wiśni, Shinkansen	Chiny – Wyżyna Tybetańska Indie – zielona rewolucja, Silicon Plateau Japonia – Fudzi, kraj wyspiarski	1 p. za każdą poprawnie uzupełnioną kolumnę tabeli, razem 3 p.
9.	9.1. C (ropy naftowej) 9.2. B (Arabia Saudyjska) 9.3. A (konflikt izraelsko-arabski)	9.1. A (islam) 9.2. C (OPEC) 9.3. C (turystykę)	1 p. za każdą poprawną odpowiedź, razem 3 p.
10.	Na przykład: różnicowanie religijne, różnicowanie etniczne, nierozwiązane spory graniczne, walka o władzę i wpływy, walka o dostęp do surowców mineralnych.	Na przykład: ofiary śmiertelne i cierpienie ludności cywilnej, wzrost cen ropy naftowej, osłabienie gospodarki, zniszczenia dróg, szpitali oraz innych elementów infrastruktury, zjawisko migracji ludności, ograniczenia w ruchu turystycznym.	1 p. za każdy poprawny przykład, razem 2 p.
11.	a) 35 b) Rosji, USA	a) 48 b) Wenezueli, Kanadzie	1 p. za każde poprawnie uzupełnione zdanie, razem 2 p.
12.	Na przykład: bardzo wydajne, nowoczesne, wysoki poziom mechanizacji, wysoki poziom chemizacji, uzyskiwanie wysokich plonów.	Na przykład: przewaga produkcji roślinnej, uprawianie głównie roślin żywieniowych, mała powierzchnia gospodarstw, duża liczba pracujących w rolnictwie, najważniejsza uprawa – ryż.	1 p. za każdy poprawny przykład, razem 3 p.
13.	P, P, F	P, F, P	1 p. za dwa poprawne zaznaczenia, 2 p. za trzy poprawne zaznaczenia
14.	C	D	1 p. za poprawną odpowiedź
15.	Indie, Japonia	Chiny, Arabia Saudyjska	1 p. za każde poprawnie rozpoznane państwo, razem 2 p.

Klucz odpowiedzi do rozdziału II

Afryka

Lp.	Oczekiwana odpowiedź		Kryterium punktowania
	A	B	
1.	Litery wpisane we właściwych miejscach na mapie.	Litery wpisane we właściwych miejscach na mapie.	1 p. za każdy poprawnie zaznaczony na mapie obiekt, razem 5 p.
2.	a) Kropka i litera A w odpowiednim miejscu na mapie. b) szerokość geograficzna: 18°S, długość geograficzna: 32°E c) 32°N + 18°S = 50°	a) Kropka i litera W w odpowiednim miejscu na mapie. b) szerokość geograficzna: 11°N, długość geograficzna: 43°E c) 2°W + 43°E = 45°	1 p. za poprawnie zaznaczone położenie miasta na mapie, 1 p. za poprawne zapisanie szerokości geograficznej, 1 p. za poprawne zapisanie długości geograficznej, 1 p. za poprawne obliczenie rozciągłości południkowej/równoleżnikowej, razem 4 p.
3.	a) Nairobi b) Pretoria	a) Kair b) Addis Abeba	1 p. za każdą poprawną nazwę stolicy, razem 2 p.
4.	depresja Assal, Sahara	Kibo, Nil	1 p. za każdą poprawną odpowiedź, razem 2 p.
5.	a) C b) A	a) B b) C	1 p. za każde poprawne zaznaczenie, razem 2 p.
6.	Na przykład: Produkcja odbywa się na sprzedaż. Są przeznaczane duże nakłady finansowe dla uzyskania wysokich plonów. Stosuje się monokulturę upraw.	Na przykład: Aby uzyskać ziemię pod uprawy, wypala się fragment lasu lub sawanny. Uprawia się rośliny jednoroczne. Po wyjąłowaniu gleby opuszcza się pole i pozyskuje kolejne grunty.	1 p. za każdy poprawny przykład, razem 2 p.
7.	Skreślone: we wschodniej, ogromne, proso i sorgo.	Skreślone: w zachodniej i północnej, 20%, stosowania pasterstwa koczowniczego.	1 p. za każde poprawne skreślenie, razem 3 p.
8.	Głód to stan organizmu spowodowany czasowym brakiem pożywienia. Głód utajony występuje wówczas, gdy w codziennej diecie brakuje odpowiednich składników odżywczych.	Głód to stan organizmu spowodowany czasowym brakiem pożywienia. Niedożywienie występuje wówczas, gdy organizm dostaje mniej pożywienia niż wynosi jego zapotrzebowanie energetyczne.	1 p. za częściowe wyjaśnienie 2 p. za poprawne wyjaśnienie
9.	B, I	B, 3	1 p. za poprawne zaznaczenie
10.	F, F, P	P, P, F	1 p. za dwa poprawne zaznaczenia, 2 p. za trzy poprawne zaznaczenia
11.	Na przykład: brak funduszy na inwestycje, wysoki poziom analfabetyzmu, brak odpowiedniego wykształcenia pracowników, ataki terrorystyczne, przeszłość kolonialna.	Na przykład: niedostatek wody, częste susze, mało żyzne gleby, plagi szkodników, zbyt duża wilgotność w rejonie równika.	1 p. za każdy poprawny przykład, razem 3 p.
12.	Na przykład: piękne, zróżnicowane krajobrazy (wysokie góry, rozległe sawanny), piaszczyste plaże wybrzeża Oceanu Indyjskiego, rafy koralowe, parki narodowe i rezerваты przyrody, Wielka Afrykańska Piątka, zwyczaje i tradycje Masajów.	Na przykład: konflikty zbrojne, terroryzm, zagrożenie chorobami (w szczególności wirusami HIV i Ebola), wysoka przestępczość (zwłaszcza w wielkich miastach).	1 p. za każdy poprawny przykład, razem 3 p.
13.	Kolejno: 0,9; skreślone: wzrost; 2011.	Kolejno: 1,3; skreślone: dwa; 2012.	1 p. za każdą poprawną odpowiedź, razem 3 p.
14.	a) eksplozja demograficzna b) kurza ślepotą i anemia c) rekultywacja gleb	a) pustynnienie b) obniżona sprawność umysłowa c) zwiększenie poziomu mechanizacji rolnictwa	1 p. za każdą poprawną odpowiedź, razem 3 p.
15.	Na przykład: Niasa, Jezioro Wiktorii, Tanganika, Czad.	Na przykład: Nil, Kongo, Niger, Orange, Zambezi.	1 p. za trzy poprawne przykłady

Klucz odpowiedzi do rozdziału III

Ameryka Północna i Ameryka Południowa

Lp.	Oczekiwana odpowiedź		Kryterium punktowania
	A	B	
1.	Nazwy wpisane we właściwych miejscach na mapie.	Nazwy wpisane we właściwych miejscach na mapie.	1 p. za każdy poprawnie zaznaczony na mapie obiekt, razem 3 p.
2.	Podkreślone: Nowa Fundlandia, Floryda, Wyżyna Kolorado, Niziny Wewnętrzne, Nizina Hudsonska, Jukatan Wybrane: Floryda, Jukatan	Podkreślone: Ziemia Ognista, Parana, Wyżyna Patagońska, Orinoko, zatoka La Plata, przylądek Branco Wybrane: Parana, Orinoko	1 p. za każde dwie podkreślone i wybrane nazwy, razem 4 p.
3.	D	C	1 p. za poprawną odpowiedź
4.	4.1. C (tornado) 4.2. B (Fujity) 4.3. A (pasat)	4.1. B (w środkowej) 4.2. A (cyklon tropikalny) 4.3. B (Saffina-Simpsona)	1 p. za każdą poprawną odpowiedź, razem 3 p.
5.	Na przykład: zniszczenia budynków i innych obiektów, powódzie, ofiary w ludziach, fala powodziowa.	Na przykład: trzęsienia ziemi, ruchy górotwórcze, zjawiska wulkaniczne, zniszczenia budynków w wyniku trzęsienia ziemi.	1 p. za każdy poprawny przykład, razem 2 p.
6.	a) Kordyliery b) Jezioro Górne c) Amazonka	a) Andy b) Maracaibo c) Missisipi–Missouri	1 p. za każdą poprawną nazwę, razem 3 p.
7.	Na przykład: zwiększanie zawartości tlenu węgla w powietrzu, zmniejszenie liczby gatunków roślin i zwierząt, erozja i degradacja gleb, zaburzenie obiegu wody w atmosferze, zniszczenie ekosystemów, zniszczenie terenów życiowych Indian.	Na przykład: pozyskanie cennych i rzadkich gatunków drewna, zamiana terenów leśnych na pola uprawne, tworzenie pastwisk, budowa kopalń.	1 p. za każdy poprawny przykład, razem 3 p.
8.	D	B	1 p. za poprawne zaznaczenie
9.	B – A – C – D	B – D – C – A	1 p. za dwie poprawne odpowiedzi, 2 p. za wszystkie poprawne odpowiedzi
10.	B	B	1 p. za poprawne zaznaczenie
11.	F, P, P	F, P, F	1 p. za dwa poprawne zaznaczenia, 2 p. za trzy poprawne zaznaczenia
12.	Na przykład: Wzdłuż wybrzeża płyną ciepłe prądy morskie, a znajdujące się tam góry stanowią barierę dla mas powietrza.	Na przykład: Na północy panuje surowy klimat, natomiast na południu klimat jest umiarkowany ciepły oraz występują żyzne gleby.	1 p. za poprawną odpowiedź
13.	B, o czym świadczy duży udział lasów i nieużytków	A, o czym świadczy duży udział terenów rolniczych i mały udział nieużytków	1 p. za poprawną odpowiedź, 1 p. za poprawne wyjaśnienie, razem 2 p.
14.	Na przykład: ropa naftowa, gaz ziemny, węgiel kamienny, węgiel brunatny, rudy żelaza, złoto.	Na przykład: ropa naftowa, gaz ziemny, diamenty, złoto, rudy niklu.	1 p. za każdy poprawny przykład, razem 2 p.
15.	a) 3823 tys. (3,8 mln) b) Północnej c) Peru	a) Południowej b) 23 290 tys. (23,3 mln) c) Kanady	1 p. za każdą poprawną odpowiedź, razem 3 p.
16.	jaguar, pirania, anakonda, małpa czarnogłowa	helioconia, palisandrowiec, storczyk, mahoniowiec	1 p. za każde dwa poprawne podkreślenia, razem 2 p.

Klucz odpowiedzi do rozdziałów IV i V
Australia i Oceania. Obszary okołobiegunowe

Lp.	Oczekiwana odpowiedź		Kryterium punktowania
	A	B	
1.	Litery wpisane we właściwych miejscach na mapie.	Litery wpisane we właściwych miejscach na mapie.	1 p. za każdy poprawnie zaznaczony na mapie obiekt, razem 5 p.
2.	1 – Perth 4 – Canberra Zamalowane kółko oznaczone numerem 5 – Sydney.	2 – Melbourne 5 – Sydney Zamalowane kółko oznaczone numerem 4 – Canberra.	1 p. za każdą poprawną nazwę miasta, 1 p. za zamalowanie właściwego kółka, razem 3 p.
3.	Masyw Vinsona	Góra Kościuszki	1 p. za poprawną odpowiedź
4.	Arktyka – Grenlandia, niedźwiedź polarny, Morze Beauforta Antarktyka – Płaskowyż Polarny, pingwin, Morze Weddella	Arktyka – Nowa Ziemia, pak lodowy, stacja im. Stanisława Siedleckiego Antarktyka – lodowiec szelfowy Rossa, stacja „Arctowski”, Wostok	1 p. za każde dwa poprawne wpisy do tabeli, razem 3 p.
5.	Na przykład: Endemit to organizm, który występuje tylko w jednym regionie świata.	Na przykład: Basen artezyjski to zbiornik wody podziemnej, występuje na przykład w Australii.	1 p. za poprawne wyjaśnienie
6.	F, P, P	F, P, P	1 p. za dwa poprawne zaznaczenia, 2 p. za trzy poprawne zaznaczenia
7.	A	C	1 p. za poprawne zaznaczenie
8.	D	A	1 p. za poprawne zaznaczenie
9.	Skreślone: A – Antarktyka B – 840 C – lądolód	Skreślone: A – północnego B – 75% C – Aborygeni i Indianie	1 p. za każde poprawne skreślenie, razem 3 p.
10.	przyczyna – C, skutek – B Na przykład: Globalne ocieplenie jest zjawiskiem polegającym na wzroście średniej temperatury powietrza na Ziemi.	przyczyna – D, skutek – B Na przykład: Dziura ozonowa to zjawisko polegające na zmniejszaniu się zawartości ozonu w atmosferze.	1 p. za każde poprawne przyporządkowanie, 1 p. za poprawne wyjaśnienie, razem 3 p.
11.	C	C	1 p. za poprawne zaznaczenie
12.	Na przykład: Antarktyda to obszar między-narodowy, zakaz wydobywania surowców mineralnych, dozwolone prowadzenie badań naukowych, a kraje, które podpisały układ, nie mogą zgłaszać roszczeń terytorialnych.	Na przykład: zakaz wydobywania surowców mineralnych, zakaz składowania odpadów, nakaz ochrony fauny i flory Antarktydy.	1 p. za każdy poprawny przykład, razem 2 p.
13.	Na przykład: rafy koralowe, unikatowa flora i fauna (liczne endemity), świetne warunki do uprawiania sportów wodnych, odwrotność pór roku, Ayers Rock, posągi na Wyspie Wielkanocnej.	Na przykład: zjawisko dnia polarnego i nocy polarnej, unikalna fauna, endemity, zorza polarna, możliwość uprawiania sportów ekstremalnych.	1 p. za każdy poprawny przykład, razem 2 p.
14.	Na przykład: a) Przez cały rok panuje niska temperatura. Najcieplejsze miesiące to styczeń i grudzień, a najchłodniejsze – lipiec i sierpień. b) A, temperatury są wyższe i występują opady (wilgoć znad oceanu)	Na przykład: a) W stacji A występują dodatnie temperatury, a w stacji B – wyłącznie ujemne. W stacji B są o wiele niższe temperatury. W stacji A występują opady, a w stacji B ich brak. b) B, temperatury przez cały rok są skrajnie niskie, brak opadów (brak wilgoci znad oceanu)	1 p. za każdą poprawną cechę, 1 p. za poprawne uzupełnienie zdania, razem 3 p.
15.	Australia, Arktyka	Oceania, Australia	1 p. za każde poprawnie podpisane zdjęcie, razem 2 p.